

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti
tuleviku heaks

MEMO: OSKA HARIDUSE JA TEADUSE UURINGU SEIREJÄRGNE EKSPERDIKOGU

Tallinna Lennujaam, Tartu maantee 101,
10112 Tallinn

31.10.2019

Aeg: 10.30 - 13.30

Juhatas: Urve Mets, Kutsekoda

Osa võtsid eksperdikogu liikmed ja ettepanekute elluviijad: Ants Rebane, Loo Keskkool; Aune Valk, Tartu Ülikool; Eda-Mai Tammiste, Aegviidu Lasteaed; Anija Valla lasteaiad; Einar Värä, Innove; Hille Ilves, Eesti Linnade ja Valdade Liit; Izabella Riitsaar, Tallinna Pae Gümnaasium; Karmen Maikalu, Eesti Koolipsühholoogide Ühing; Katrin Poom-Valickis, Tallinna Ülikool; Kristi Aavakivi, Tartu Haridusosakond; Kristi Vinter-Nemvalts, Haridus- ja Teadusministeerium; Külli All, Haridus- ja Teadusministeerium; Lea Pilme, Eesti Eripedagoogide Liit; Liili Pille, Eesti Lasteaednike Liit; Margit Timakov; Eesti Õpetajate Liit; Margo Sootla; Paide Gümnaasium; Margot Fjuk, Eesti Alushariduse Juhtide Ühendus; Margus Pedaste, Tartu Ülikool; Mari-Liis Lind; Tallinna Ülikool; Maris Vaht, Kutsekoda; Pille Liblik, Haridus- ja Teadusministeerium; Pille Raud; Eesti Lastevanemate Liit; Siiri Kliss, Eesti Logopeedide Ühing; Sirje Kautsar, Rapla Gümnaasium; Tiia Õun, Tallinna Ülikool; Toomas Kruusimägi, Eesti Koolijuhtide Ühendus; Urmo Uiboleht, Eesti Koolijuhtide Ühendus
Kutsekojast: Andres Viia ja Liina Michelson

PÄEVAKAVA

1. Sissejuhatus. Urve Mets
2. Ülevaade seireprotsessist. Seire meetodika ja küsitluse statistilised tulemused. Liina Michelson
3. Ülevaade ettepanekute rakendamisest. Urve Mets ja Andres Viia
4. Seirearutelud:
 - Kas tagasisides kirjeldatud tegevused toetavad kitsaskoha leevendamist/kõrvaldamist?
 - Kas on vaja täiendada tegevuste loendit?
 - Kas on tekkinud tõrkeid ettepanekute realiseerimisel? Kui jah, siis millised võiksid olla lahendused?
5. Edasised tegevused

Kokkuvõte LAUD 1 arutelust:

1. KITSASKOHT: loodusteaduslike ainete ja matemaatikaõpetajatest on suur puudus.

1.1. ETTEPANEK: Innove hakkab koostöös TÜ ja TLÜ-ga soodustama klassiõpetajate ja põhikooli aineõpetajate paindlikku ümberõpet loodusteaduslike ainete või matemaatikaõpetajaks.

Seire tagasiside: SA Innove viib tegevusi ellu kokkuleppel Haridus- ja Teadusministeeriumiga ning hetkel ei ole kokkulepet ega vahendeid sellise tegevuse elluviimiseks. Samas on ettepanek mõistlik ja nõustume sellega. Kui Haridus- ja Teadusministeerium teeb ettepaneku, siis on võimalik selle rakendamiseks nt erinevaid toetuskeeme välja töötada. Näiteks on olnud taotlusvoor "Lisaeriala ja ainedidaktilise pädevuse omandamine".

Ekspertide kommentaar:

Ettepaneku elluviimine on oluline ning Haridus- ja Teadusministeeriumi esindaja viib selle teema arutamisele ning uurib uue taotlusvooru võimaluste kohta HTMis.

1.2. ETTEPANEK: Nutika spetsialiseerumise juhtkomitee lisab koostöös partneritega (MKM, HTM, TÜ, TLÜ) kõik bakalaureuseastme matemaatika ja LTT õppekavad nutika spetsialiseerumise kasvuvaldkondade erialastipendiumi saajate nimekirja.

Seire tagasiside: nutika spetsialiseerumise juhtkomitee arutas nutika spetsialiseerumise kasvuvaldkondades õppekavade nimekirja (erialastipendiumid) 19.06.2019 toimunud kohtumisel. Laekunud ettepaneku rakendamine tähendaks olulisi muudatusi erialastipendiumiga kaetud õppekavade nimekirjas, mis omakorda vajaks mõjuanalüüsi. Kohtumisel otsustati, et 2019/2020. õppeaastaks uusi õppekavu nutika spetsialiseerumise kasvuvaldkondade erialastipendiumite nimekirja ei lisata. Mitte lisamiseks toodi välja kaks argumenti:

- kuna tegemist on EL struktuuritoetuste vahenditest rahastatava meetmega, siis hetkel on käima läinud juba meetme väljumisstrateegia;
- hetkel on käimas erialastipendiumite meetme vahehindamine, mille tulemuste järel otsustatakse, kas või kuidas minnakse edasi erialastipendiumitega.

Kõik laekunud ettepanekud võetakse arutlusele pärast vahehindamist. Vahehindamisega soovime lõpule jõuda augusti lõpuks. Edasiste arutelude aeg jääb sügisesse.

Ekspertide kommentaar:

Edastada ettepanek uuesti juhtkomiteele. Vaatamata ESFi rahastusele tuleb edasise tegevusena kokku panna riigi strateegiline plaan matemaatika ja LTT õpetajate järelkasvu tagamiseks.

1.3. ETTEPANEK: TLÜ ja TÜ leiavad koostöös partneritega (Eesti Õpetajate Liit (EÕL), Eesti Klassiõpetajate Liit ja Eesti Koolijuhtide Ühendus (EKJÜ)) lahendused, kuidas motiveerida bakalaureuseastme matemaatika ja loodusteaduslike erialade lõpetanuid jätkama õpinguid aineõpetaja koolituseõppekavadel.

Seire tagasiside:

- programmi „Kogenud kooli“, mis keskendub 2019. aastal 25 matemaatikaõpetaja koolitamisele ning edasi planeeritakse avada rühmad ka teiste kriisis oleva järelkasvuga õpetajate koolitamiseks (alustades loodusainete õpetajatest). Samas on vaja veel arutelusid ettepanekus nimetatud partneritega, et täiendavaid meetmeid välja töötada (eriti just motiveerimiseks).
- HTMiiga on käimas läbirääkimised lisastipendiumite leidmiseks LTT õpetajatele.
- mõnedes bakalaureuseõppe kavades on sisse viidud õpetajakoolituse-teemalised ained.
- moodustatud on õpetajaameti maine tõstmise ja populariseerimise töörühm. Töörühma ülesandeks on analüüsida HTMi juba tehtavaid või planeeritavaid programmilisi ja muid arendustegevusi, et leevendada õpetajate puudust ja tõsta õpetajaameti atraktiivsust.
- Prioriteediks on õpetajate ja õppejõudude järelkasvu tagamise ning õpetajahariduse pideva ajakohastamise. Aineõpetaja koolituse õppekavade turundamiseks korraldatakse maikuus eraldi õpetajahariduse erialade infoõhtu ning erialade laat, motiveerimaks bakalaureuseastme erialade lõpetanuid õpinguid jätkama ning tutvustades võimalusi ka laiemale ringile. Edasiõppimise võimalusi tutvustavad BA õppekavade kuraatorid.
- gümnaasiumiealistele on suunatud Õpilasakadeemia ning veelgi noorematele Looduse akadeemia.
- BA astmes õppides on üliõpilastel võimalus valida erinevate loodusteaduslike ainete ning matemaatika kõrvaleriala, millega on võimalik liikuda edasi aineõpetaja magistriõppekavadele – gümnaasiumi loodusteaduslike ainete õpetaja või mitme aine õpetaja õppekavad. Matemaatika ja loodusteaduste kõrvaleriala on valikmoodulina integreeritud klassiõpetaja õppekavasse ning matemaatika on tulevikus valikmoodulina informaatika õpetaja õppekavas. Pedagoogika kõrvalerialal on võimalus BA astmes saada lisaks erialastele teadmiste ka pedagoogiline teadmine. Bakalaureuseastmes on olemas aine Õpingud ja karjäärivõimalused haridusvaldkonnas, mille eesmärgiks on teiste seas tutvustada ka millised on karjäärivõimalused läbi õpetajahariduse.
- mitmendat aastat on pakutud füüsikaõpetajatele täiendavat lisastipendiumi, juhul kui nad ei tööta õppimisega samaaegselt täiskohaga õpetajana, et motiveerida tudengeid kasutama aega õpinguteks ning nende edukaks lõpetamiseks.
- matemaatikaõpetaja õppekava on viidud üle osakoormusega õppesse, alates 2019 sügisest on ka mitme aine õpetaja õppekava üle viidud osakoormusega õppele, sh üliõpilastel säilib võimalus lõpetada õpingud varem.

- täiendusõpet planeerides võetakse arvesse, et töötaval õpetajal oleks tasemeõppesse astudes võimalus koolitusi VÕTA abil üle kanda.
- välja töötamisel on koolitus, mis toetab õpetajate kutse taotlemist.
- kahel eelneval järjestikusel aastal on Innove toel läbi viidud põhikooli matemaatikaõpetajate ümberõppe programmi, milleks on aastane koolitus koolides matemaatikaõpetajana töötavatele, kuid vastava kvalifikatsioonita pedagoogidele. Tegevused jätkuvad ka edaspidi järjepideva protsessina.

Ekspertkogu kommentaar:

BA õppekavades lisada pedagoogilised ained mistahes erialade õppesse (nt ülddidaktika ja õpetaja assistendi praktika). Tagasisidest nähtub, et praegu on ainult pedagoogika BA õppekavas. Õpetamisoskus kui üldpädevus! See on oluline ajal, kus me peame pidevalt ise õppima ja olema samal ajal elukestvalt kolleegide jt õpetajaks samal ajal.

1.5. ETTEPANEK: TÜ ja TLÜ töötavad välja eriprogrammi „Noored loodus- ja tehnikateadlased kooli“

Seire tagasiside:

- välja on töötatud ja käivitatud programm "Kogenud kooli", mis on sisuliselt sama programm.
- Tallinna Ülikool on partneriks "Noored kooli" programmile, mis kaasab endas ka loodus- ja tehnikateadlasi. Koolidega toimuvad koostöised innovatsioonilaborid (EDULab), mis toetavad huvi looduse ja tehnikateaduste vastu nt robomatematika, mobiilne õuesõpe, e-koolikott, tark koolimaja. EDULABide keskmes on õpetajatest, teadlastest ja teistest poolehoidjatest koosnev õpikogukond. Katsetatakse ja rakendatakse uusi meetodikaid.

Ekspertkogu kommentaar:

„Noored loodus- ja tehnikateadlased kooli“. Ettepanek: pigem võiksid energia panna e-lahenduste loomisesse (inspireerivad loengud, praktikumid jms), et leevendada õpetajate põuda ja pakkuda võimalust rakendada koolis n-ö videoõpetajat, kelle toel saab vähem asjatundlik kuid heade pedagoogiliste oskustega kolleeg sisukaid tunde anda. Teise mõttena oli lauas see, et „Noored loodus- ja tehnikateadlased muuseumisse“ so aitaksid erinevates muuseumides panna kokku sisukaid õppeprogramme (miks mitte kunsti ja matemaatikat või LTTd loovalt lõimida). Suurem roll peaks olema koostööl ülikoolid ja koolid.

Kokkuvõte LAUD 2 arutelust:

2. KITSASKOHT: aineõpetaja õppekavade alusel õppima asujatest ei piisa eelkõige vanusest tingitud asendusvajaduse katmiseks.

2.1. ETTEPANEK: HTM leiab koostöös partneritega (Innove, EKJÜ, EÕL, Eesti Lastevanemate Liit) lahendused, kuidas vähendada põhikooli ja gümnaasiumi riiklikes õppekavades kohustuslike kursuste mahtu viiendiku võrra.

Seire tagasiside: õppekava kohustuslike kursuste mahu vähendamine on praeguse õppekava uuendamise protsessis töös ja milliseks kujunevad lõpuks mahu vahekorrad, ei ole hetkel selge.

Ekspertide kommentaar:

Kui küsida aineühendustelt, siis ei olegi võimalik kohustuslike kursuste mahtu vähendada. Arvestama peab erisustega eesti- ja venekeelsetes koolides.

2.2. ETTEPANEK: Eesmärgiga hoida noori õpetajaid koolis pakuvad kohalikud omavalitsused neile koostöös EKJÜ-ga süsteemset tuge (loovad mentorite süsteemi, kaasavad õpetaja abid, kasutavad kutseaasta võimalusi) ja vajaduse korral kohandavad töökoormuse sobivaks.

Seire tagasiside: pakutud meetmed toovad KOV-idele kaasa täiendavaid finantskohustusi, lisaks ei ole ELVL antud teemat organisatsioonis oma liikmetega käsitletud, samuti EKJÜ-ga.

Koolitustellimus õpetajakoolitusele peaks olema järgnevate aastate prioriteet, eelkõige LTT-valdkonna õpetajatele ja tugispetsialistidele seoses kaasava hariduse põhimõtete rakendamisega üldhariduskoolides.

Ekspertide kommentaar:

KOV-id (EKJÜ) peaks enam tegema teavitustegevusi, mitmeid tugimeetmeid (mentorsüsteem, kutseaasta jm) on loodud, kuid teadmine nendest koolijuhtide hulgas on vähene.

2.3. ETTEPANEK: HTM vähendab koostöös partneritega (EÕL, EKJÜ) tööd alustavate õpetajate õppetundide aega 10%.

Seire tagasiside: kindla protsendi õppetundide mahu vähendamine ei ole kooskõlas õpetajaameti kui terviku kontseptsiooniga, st et õppetundide maht ei ole õpetaja koormuses riiklikult määratletud. Küll aga on olemas soovitud koolijuhtidele vajaduse ja võimaluse korral esimestel aastatel õpetajale väiksemat tunnikoormust rakendada. Haridusametitel võimaldatakse järgnevatel aastatel taotleda toetust mentorsüsteemide arendamiseks koolis (ESF), mille eesmärgiks on mh toetada alustavaid õpetajaid.

Ekspertide kommentaar:

Alustava õpetaja koormuse määramise põhimõtte peab olema ühtselt kinnitatud, 10% vähem tunde tundub mõistlik (HTM). Hetkel võib olla olukord, kus alustav õpetaja saab kooli tülles „raskemad“ klassid. Töökoormuse korraldamine on koolijuhi võimuses, samas peab koolijuht arvestama piiratud ressursidega (nii inimesed kui rahad). Vaja on koolijuhile suuremat vabadust palgafondi kasutamisel. **Vajalik on efektiivsem rahakasutus.** Eristama peaks neid, kes tulevad tööle õpingute ajal ja neid, kes on tulnud tööle vahetult peale õpingute lõpetamist.

Tagama peab samaaegse töötamise ja õppimise võimaluse. Seda võimalust peavad arvestama nii ülikoolid kui koolid nii töö- kui õppimise (sh alustava õpetaja juhendamise) koormuse planeerimisel (EKJÜ ja Ülikooli). Vaja on **teavitada** koolide juhtkondi mentorsüsteemi arendamiseks toetuse taotluse võimalusest (EKJÜ). Alustavate õpetajate toetuse teema on oluline ning vajab sobiva lahenduse leidmiseks edasist arutelu (Kutsekoda pakub koostööplatvormi).

2.4. ETTEPANEK: HTM-i eestvedamisel luuakse erineva võimekusega õppijatele diferentseeritud õppematerjalid eri tasemete ja õppeainete jaoks.

Seire tagasiside: põhiprintsiip on, et õppekirjandus on vabal turul ettevõtjate käes. HTM tellib keskselt õppematerjali turutõrke puhul (kirjastajad ei ole teatud põhjustel huvitatud õppematerjali tellimast/koostamast nt liiga homogeenne sihtrühm, kallidus vms). HTM on keskselt tellinud gümnaasiumi kõikide ainevaldkondade digikursused ja lihtsustatud õppekaval õppivate õpilaste õppematerjali. Mõlema hanke puhul on oluline vastavus õppekirjanduse määruale ehk hanke kirjelduses on välja toodud õppematerjali diferentseerimine võimetest, oskustest ja erivajadusest lähtuvalt.

Ekspertide kommentaar:

Diferentseeritud õppematerjalid loodi eesmärgiga luua õppematerjalid erineva õpivõimekusega õpilastele, mitte õppematerjalid **erinevate käitumisraskustega õpilastele, erineva emakeelega õpilastele.** Hetkel pakutud lahendused ei vasta ettepanekule (HTM).

2.5. ETTEPANEK: EKJÜ töötab koostöös EÕL-iga välja õpetajate vaimse ja emotsionaalse tervise tagamist toetava tugisüsteemi (kolleegide vastastikune toetus, juhtkonna toetus, kovisioon, kootsing).

Ekspertide kommentaar:

Tugisüsteemi ülesehitamine on mõistlik vaid juhul, kui seda toetab nii **koolijuht**, kui sellel on ka **jätkusuutlik rahaline toetus**. Juhtkonna toetus on esmatähtis. Tagama peab õpetajale mõistliku töökoormuse ning enne iga uue tegevusega (ka projektiga) alustamist tuleb hinnata selle sobivust kooli eesmärkidega (EKJÜ).

Koolijuhile on vaja suuremat vabadust palgafondi kasutamisel, et sellest fondist saaks ka rahastada tegevusi, mis aitavad toetada õpetajate vaimset tervist. Nt kaasata kooli loovterapeut, kes aitaks maandada õpetajate tööpingeid (HTM, KOV).

Kokkuvõtte LAUD 3 arutelust:

3. KITSASKOHT: koolides ja koolieelsetes lasteasutustes on puudus tugispetsialistidest.

3.1. ETTEPANEK: HTM-i eestvedamisel alustatakse koostöös partneritega (Eesti Eripedagoogide Liit (EEL), Eesti Logopeedide Ühing (ELÜ), Eesti Alushariduse Juhtide Ühendus (EAHJÜ), Eesti Psühholoogide Liit (EPL)) arutelu määruas „Koolieelse lasteasutuse personali miinimumkoosseis“ sätestatud lasteasutuse tegevuse tagamiseks vajaliku minimaalse tugispetsialistide (sh logopeedid, eripedagoogid, psühholoogid) koosseisu ja koormuse üle ning vajaduse korral tehakse määruas muudatused.

Seire tagasiside: väljatöötamisel on alushariduse seaduse eelnõu, mille alusel tagatakse lapsele lasteaia tasuta vähemalt eripedagoogi ja logopeedi teenus ning vajadusel muu tugiteenus (psühholoogi või sotsiaalpedagoogi teenus). Alushariduse seadusest tulenevalt ei kehtestata edaspidi koolieelse lasteasutuse personali miinimumkoosseisu, koosseisu kinnitamine on lasteasutuse pidaja vastutusvaldkond.

Ekspertide kommentaar:

Sellega nõustume, et tagatakse lapsele lasteaia tasuta vähemalt eripedagoogi ja logopeedi teenus ning vajadusel muu tugiteenus. Kui miinimumkoosseisu nõuet ei tule, siis on sama seis nagu koolidega – teenus peab olema tagatud, aga koosseisu nõuet ei ole. Samas reaalne seis on see, et spetsialistid on tööl teatud väikese koormusega ning justnagu teenus oleks olemas, aga spetsialistid ise ütlevad, et nad lihtsalt ei tule toime, sest laste arv on tegelikkuses niivõrd suur. Teine variant on see, et teenust pakutakse kuskil keskusel ning erivajadusega lapsed ei pruugi sinna jõuda.

Samas lasteasutuse pidaja ise ei oska ikkagi otsustada, kui mitme lapse peale oleks vaja logopeedi, psühholoogi jne. Praktikud arvavad, et 30 last logopeedi kohta oleks optimaalne, hea oleks kui see nõue ikka kehtiks. Keerukaks teeb olukorra muidugi asjaolu, et lasteasutused on niivõrd erinevad (suured-väikesed, linn-maa jne). Lisaks ajas ka olukord muutub. Nt täna oleks vaja 200–250 lapse kohta ühte psühholoogi (varemalt oli nõue: 600 lapse kohta üks psühholoog). **Kokkuvõttes oleks ikkagi vaja teatud ühised tugispetsialistide arvestuse alused, millele lasteaiad saaks toetuda (vastavad soovitused võiks olla kasvõi seaduse seletuskirjas) (HTM).**

3.2. ETTEPANEK: TÜ ja TLÜ leiavad koostöös partneritega (EEL, ELÜ, EPL, HTM) võimalused, kuidas suurendada vastuvõttu magistriõppesse psühholoogia õppekava koolipsühholoogia õppesuunal.

Seire tagasiside: halduslepingus on kokku lepitud, et "eesmärgiks on, et suureneb psühholoogia magistriõppe lõpetanute osakaal, kes läbivad ained, mis annavad vajaliku ettevalmistuse koolipsühholoogi praktika läbimiseks ja seejärel kutse taotlemiseks."

Olulise muudatusena avatakse 2019. aastal koolipsühholoogia suund lävendipõhisena, mis peaks motiveerima õppima astuma sel spetsialiseerumissuunal, kuna õppekohad ei ole konkursiga piiratud. Lisaks kaalutakse lisastipendiumi võimalust koolipsühholoogia suunal.

Ekspertide kommentaar:

Tundub, et lävendipõhine lähenemine töötas. Idee, et lisastipendiumi maksta on siiski veel idee tasandil. Probleem on aga see, et isegi need inimesed, kes lõpetavad koolipsühholoogia suuna, nad ei tule kooli tööle, tööd leiab ka kergelt mujalt. Üks idee oleks **koolipsühholoogi kutse aasta ennistamine**, aga probleem on paljuski ikkagi tugispetsialistide palkades. **Tugispetsialistide lähtetoetus, mis on kehtinud paar aastat, see on väga hästi mõjunud. Tugispetsialistide palk võiks sõltuda ka kutsetunnistusest (KOV).**

3.3. ETTEPANEK: HTM selgitab koos partneritega (EEL, ELÜ, EAHJÜ, EPL) välja magistriastmel logopeedia õppekava avamise võimaluse Tallinnas.

Seire tagasiside: 2018. aastal toimusid halduslepingute läbirääkimised ülikoolidega eripedagoogide-logopeedide teemal. Kokkuleppe kohaselt koolitab logopeede TÜ, suurendab vastuvõttu ja avab õppe sessioonõppes.

TÜ jätkab eripedagoogide ettevalmistamisega, kokku on lepitud eripedagoogide vastuvõtu suurendamine.

Ekspertide kommentaar:

TLÜ on avatud ideele. Kitsaskohaks on õppejõudude nappus, mis võib õppe kvaliteeti mõjutada. Aga teemat võib edasi arutada, sest töötavatel inimestel võib olla Tartus keeruline käia. **Sessioonõppe avamine leevendas olukorda.**

KITSASKOHT: tööks vajalik erialane täienduskoolitus ei ole haridusasutustes (sh lasteaedades) töötavatele tugispetsialistidele kõrge osalemistasu tõttu kättesaadav.

ETTEPANEK: HTM pakub koos partneritega (TLÜ, TÜ, EEL, ELÜ, EPL) haridusasutustes (sh lasteaedades) töötavatele tugispetsialistidele erialaste pädevuste ajakohastamiseks ja nende töö väärtustamiseks riigi toetatud täienduskoolituse võimalust (nt diagnoosipõhised koolitused, hindamisvahendite kasutamine).

Seire tagasiside: alates 2018. aastast on nii õpetajatel kui ka tugispetsialistidel võimalik taotleda riiklikku stipendiumit enese ja oma valdkonna arendamiseks.

Ettepanek pakkuda riigi poolt toetatud täiendõppe võimalusi tugispetsialistidele vajab täiendavat analüüsi nii mahtude kui rahastamisvõimaluste osas.

Ekspertide kommentaar:

Praegu on ebavõrdne kohtlemine koolituse osas – õpetajatel on tasuta koolitused, tugispetsialistidel mitte. Tugispetsialist peab käima koolijahi juures palumas, et koolitusele pääseda.

Nimetatud stipendiumit saab taotleda teist aastat ja kokku saab seda viis inimest, ühtlasi võivad taotleda nii tugispetsialistid kui õpetajad. Ehk see ei ole lahendus, mida välja tuua, see ei muuda kuidagi olukorda. **Vaja oleks ikkagi riigi poolt toetatud täienduskoolitust suunatuna vaid tugispetsialistidele (KOV ja HTM).**

4. KITSASKOHT: alushariduses töötavatel õpetajat abistavatel töötajatel (õpetaja abidel) puudub tööks vajalik erialane haridus.

4.1. ETTEPANEK: HTM kehtestab koostöös partneritega (EAHJÜ, Eesti Lasteaednike Liit (ELAL), TLÜ, TÜ) kvalifikatsiooninõuded koolieelse lasteasutuse õpetajat pedagoogiliselt abistavatele töötajatele (õpetaja abidele) ja toetab nende rakendamist.

Seire tagasiside: väljatöötamisel on alushariduse seaduse eelnõu, mille alusel kehtestatakse haridus- ja teadusministri määrusega "Direktori, õppealajuhataja, õpetajate, abiõpetajate ja tugispetsialistide kvalifikatsiooninõuded koolieelsetes lasteasutustes". Abiõpetaja kvalifikatsiooninõuded on keskharidus ja abiõpetaja kutse või lapsehoidja kutse.

Ekspertide kommentaar:

Õpetajat abistava töötaja roll on ajas väga palju muutunud, ammu ei ole ta enam koristaja või söögitädi, vaid abistab nii rühma töös kui muus. Samas praegu töötab lasteaedades palju ka ilma keskhariduseta inimesi, kes on vanast ajast jäänud – nad ei ole lihtsalt pädevad tegema seda tööd.

Uued kvalifikatsiooninõuded on piisavad, aga see eeldab teatud üleminekuaega ja täiendavaid ressursse. **Need koolitused peaksid olema tasuta ja sellises mahus, et kõik soovijad saaksid osaleda (HTM).**

Tuleb ka terminid selgeks teha (seda pole veel tehtud) – kes on abiõpetaja, õpetaja abi, õpetajat abistav töötaja. Lisaks on veel tugiisikud. Sotsiaalkindlustusamet küll rahastab ELi rahaga tugiisikuid lasteaedades, aga tugiisikutel puudub tervisekindlustus ja puhkusekompensatsioon; nad on ainult käsunduslepinguga ning nendel puuduvad igasugused kvalifikatsiooninõuded (HTM).

4.2. ETTEPANEK: HTM selgitab koos erialaühenduste ja partneritega (EAHJÜ, ELAL, TLÜ, TÜ) välja õpetajat abistavatele töötajatele (õpetaja abidele) sobiva õppe sisu ja õppekorralduse, mis vastab kehtestatud kvalifikatsiooninõuetele.

Seire tagasiside: abiõpetajale kehtestatakse kutsestandard, mille alusel toimub esma- ja täiendõpe.

Ekspertide kommentaar:

Enne tuleks terminid selgeks teha – kasutusel on lisaks abiõpetajale, õpetaja abile jne ka assistent. Samas me räägime ikkagi töötajast, kes täidab mh pedagoogilisi funktsioone, kes oskab lapse arengut toetada jms.